

TBMM
YEŞİLLER VE SOL GELECEK PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 2269

Tarih : 05.10.2023

10/402

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

6 Şubat Maraş Pazarcık ve Elbistan merkezli depremlerden kaynaklı halen devam eden sorunlara kalıcı çözümler bulunması, depremzedelerin aylardır devam eden mağduriyetlerin giderilmesi ve geçmiş depremlerden ders çıkarılarak, olası depremlere karşı gerekli tüm çalışmaların alt yapısının oluşturulması amacıyla Anayasanın 98, TBMM İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca bir meclis araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Hakkı Saruhan OLUÇ
Yeşil Sol Parti Grup Başkanvekili
Antalya Milletvekili

Meral DANIŞ BEŞTAŞ
Yeşil Sol Parti Grup Başkanvekili
Erzurum Milletvekili

GEREKÇE

6 Şubat Maraş Pazarcık ve Elbistan merkezli depremlerin üzerinden yaklaşık 8 ay geçmesine rağmen insanlar halen çadırlarda ve konteynerlerde zor şartlarda yaşam mücadelesi vermekteler. Örneğin depremin merkez üssü Maraş geniş bir su havzası üzerine kurulu olmasına rağmen başta kırsal bölgeleri olmak üzere halen birçok yerde su sıkıntısı devam etmektedir. Maraş'ta olduğu gibi Adıyaman, Malatya ve Hatay için de başta su olmak üzere temel ihtiyaçların çoğu yeterince karşılanmamaktadır.

Deprem bölgesindeki çadır kentlerin yaşam koşullarının iyi olmadığı, aşırı sıcakların etkisi, su yokluğu, banyo tuvalet konusunda yaşanan eksiklikler yüzünden sıkıntılar artarak devam etmekte. İnsanlar psiko-sosyal destek ve geçimi kolaylaştıracak yeterli maddi destek alamamaktadır. Bir anda tüm varlıkları sıfırlanan depremzedeler geçinebilmek için en ağır işlerde çalışmak zorundalar.

Depremin etkileri kadınlar açısından, depremin yıkıcılığını daha da derinleştirmekte ve felaketin yükünü büyük ölçüde kadınların omuzlarına yüklemektedir. Depremle beraber artan bakım emeği yükü özellikle çocukların, hastaların, engellilerin ve yaşlıların bakımı ile birlikte maddi imkânların sınırlılığı ve çaresizliğinin had safhada olması gibi bir dizi olumsuzluktan ötürü kadınların gündelik yaşamını oldukça zorlaştırmaktadır.

Depremden önce 1 milyon engelli deprem yaşanan illerde yaşamaktaydı. Depremle birlikte engelli sayısının çok daha fazla arttığı tahmin edilmektedir. Bu şehirlerdeki deprem öncesi engellilerin erişilebilirlik sorununu depremle birlikte artmış durumdadır.

6 Şubat depremlerinin ardından sorulan en önemli sorulardan birisi kayıp kişi sayısıdır. Deprem bölgesinde birçoğu çocuk olmak üzere, halen akıbeti belirsiz çok sayıda kişi mevcuttur. Kayıp yakınlarının bekleyişi sürerken, kişisel çabalarla yakınlarını ya da mezarlarını bulmaya çalışmaktalar.

Enkaz kaldırma çalışmalarında zararlı organizmalar ve asbest tozunun salınımı endişe verici boyutlardadır. Kentte yeniden yaşamlarını kurmaya çalışan yurttaşlar için asbest salınımı hava kirliliği, kalp ve solunum sistemi hastalıkları başta olmak üzere çok sayıda sağlık sorununa yol açmaktadır. Yıkımlar nedeniyle temiz havaya erişim imkânsız bir hal almıştır.

Depremin ardından büyük bir ekolojik yıkım da beraberinde gelmiştir. Hatay'daki Dikmece örneğinde gördüğümüz üzere, tarım arazilerine sığınan depremzedelerin elinden acil kamulaştırma ile arazileri, zeytinlikleri alınmak istenmektedir. Bölgede hazine arazileri olmasına rağmen ısrarla Dikmece köyünde yaşayan Alevi halka ait zeytinliklerin kamulaştırmaya çalışmanın altında demografik hesapların olduğuna dair ciddi şüpheler mevcuttur.

Deprem bölgesinde hala çok yönlü sorunlar devam etmektedir. Bununla birlikte bölgede yaşayan halk kaderine terk edilmiş ve unutulmuştur. Özellikle seçimler sonrası belediyeler, kamu kurumları ve gönüllü kuruluşların dayanışma ve destekleri çok sınırlı düzeylere gerilemiştir. Her daim deprem gerçeğiyle yüz yüze olan ülkemizde sıradaki deprem kentlerimizde gerçekleşmesi muhtemel görünen afetler öncesinde daha fazla tedbir alınabilmesi için 6 Şubat depremleri ve yarattığı mağduriyetler asla gündemden düşürülmemelidir.

Nitekim 6 Şubat 2023 Maraş merkezli deprem ve akabinde açığa çıkan durum göz önünde bulundurulduğunda, Türkiye'nin deprem kuşağında bulunan bir coğrafya olmasına rağmen, deprem öncesi ve sonrasına dair eksikliklerinin hala giderilmediği görülmektedir. Acil durum yönetimi planlamalarının işlemeyişi, hızlı ve etkili kurtarma koordinasyonun olmayışı, gerekli ekiplerin bulunmayışı ve uygun ekipmanların sağlanmayışı, 17 Ağustos'tan bu yana herhangi bir ders çıkarılmadığının birincil göstergeleridir. Akabinde deprem bölgelerinde açığa çıkan kriz yönetimi, depremzedelerin su, gıda ve barınma gibi en temel ihtiyaçlara erişiminde yaşanan sorunlar, mevcut hava şartlarına dönük zorlukların birleşmesiyle halkın mağduriyetini çeşitlendirmiştir. Gerek deprem öncesi uyarı sistemlerinin işletilmemesi gerekse de deprem sonrasında iletişim kanallarının kesilmesi, ilgili kurum ve kuruluşların halkı bilgilendirmemesi, böylesi vahim bir durumda etkili olabilecekken olumsuzlukların katlanmasına sebebiyet vermiş, iletişime dair alt yapı yetersizliklerinin hala devam ettiğini göstermiştir.

Türkiye bir deprem ülkesi olarak, topraklarının %92'si deprem riski taşımaktadır. Mevcut nüfusumuzun %95'i bu bölgelerde yaşamakta ve büyük sanayi kuruluşlarının %98'i ise bu bölgelerde bulunmaktadır. İstanbul deprem riski açısından en kırılgan büyük şehirlerimizin başında gelmektedir. Bilim insanları, 17 Ağustos 1999 Marmara depreminden sonra 30 yıl içinde bu bölgede büyük bir depremin yaşanacağını belirtmesine karşın 24 yılda depreme karşı hiçbir tedbir alınmamıştır.

Bu anlamda 6 Şubat Maraş Pazarcık ve Elbistan merkezli depremlerden kaynaklı halen devam eden sorunlara kalıcı çözümler bulunması, depremzedelerin aylardır devam eden mağduriyetlerin giderilmesi ve geçmiş depremlerden ders çıkarılarak, olası depremlere karşı gerekli tüm çalışmaların alt yapısının oluşturulması için Meclis Araştırması açılması gerekmektedir.